

Oprichting nationale investeringsbank

Nederland krijgt met urgentie een nationale investerings- en innovatiebank van een schaal, professionaliteit en slagvaardigheid nodig om de economie te ondersteunen en de grote transities mogelijk te maken. Het gaat om financiering van scaleup, startup en MKB bedrijven en de energie- en klimaattransitie, de transitie van landbouw en natuur, de financiering van de defensie-industrie, en gerelateerd aan dat alles de AI-transitie en semiconductor innovatie onder meer om onze digitale omgeving veilig en onafhankelijk te houden.

Reeds bestaande instellingen gaan hierin op, versnippering wordt ingeruild voor slagkracht. Extra middelen worden vrijgemaakt voor een eigen vermogen van minstens 10 miljard, genoeg om met beroep op de kapitaalmarkt minstens 100 miljard aan financiering te kunnen verstrekken. Met co-financiering op projectniveau door pensioenfondsen resulteert een veelvoud daarvan.

De missie is het verstrekken van publieke (mede)financiering waar de markt (nog) niet in voorziet, inclusief het financieren van internationale ambities van Nederlandse bedrijven. Daarnaast zal deze professionele overheidsbank het thans ontbrekende aanspreekpunt worden voor de Europese Investeringsbank, en voor private beleggers de vaak ondoorgroondelijke complexiteit van ministeries en overheidsinstellingen afdekken zodat co-financiering beter mogelijk wordt. Voor de grote transities waarvoor onze samenleving staat, zijn de samenhang en continuïteit die een nationale investeringsbank kan bieden voor de effectiviteit van overheidsoptreden essentieel.

Toelichting

Aldus is het doel het ondervangen van zowel overheidsfalen als marktfalen. Daar wordt de governance op ingericht. De instelling wordt gepositioneerd op afstand van de overheid. Dat is essentieel voor de professionaliteit en de financiële gezondheid, en voor het gezag en de berekenbaarheid als partner voor externe partijen in co-financiering van risicovolle langlopende projecten. Het wordt niet een normale bank met een bankvergunning, maar (net als het Duitse KfW) een bij wet gecreëerde instelling met een op die instelling toegespitst toezicht van DNB en AFM. De afstand tot de overheid wordt verankerd in de governance, met balans tussen enerzijds de missie in het publiek belang en anderzijds de onafhankelijkheid van een professioneel bestuurd financiële instelling waar de overheid geen stem heeft in bedrijfsbesluiten. Het kapitaalmarktberoep blijft daardoor buiten de EMU-schuld en het EMU-tekort.

De instelling kent een groepsstructuur waarin activiteiten van bestaande partijen en nieuw in te richten units hun plaats krijgen. De groep wordt bestuurd door ervaren bankiers en industriëlen met gezag, onder toezicht van een professionele raad van commissarissen. Waar zinvol behouden deelnemende partijen een eigen extern profiel en een eigen governance binnen de groep. Ten behoeve van de kostenefficiëntie, effectiviteit, slagvaardigheid en professionaliteit wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van gezamenlijke diensten zoals ALM & Treasury (balansbeheer en kapitaalmarktberoep), risicomanagement en corporate ondersteuning.